

Gospodarske novice.

Petrolejne karte. Ker so mnogi kraji na kmetih popolnoma brez petroleja, je cesarska namestnija naročila okrajnim glavarstvom, da naj pri razdelitvi petroleja napravijo red. Mariborsko glavarstvo bo te dni v to svrhu izdalo petrolejne karte. Župani bodo morali te karte pravično razdeljevati. Ko bo trgovec dobil petrolej, bo glavarstvo o tem obvestilo župana, kateri bo moral karte tako razdeliti, da bode vsaka rodbina dobila vsaj nekaj petroleja. Za sedaj ima mariborsko okrajno glavarstvo za celi politični okraj samo 40 sodov, t. j. približno 7000 litrov petroleja. Radi tega bodo dobile velike hiše ali večje rodbine največ 1 liter petroleja, manjše pa četrt do pol litra. Karte veljajo za nedoloten čas, t. j. do časa, ko dobijo trgovci zopet več petroleja. Brez karte se ne bo dobilo petroleja pri nobenem trgovcu.

Pritožbe kmetijskega stanu. V „Gr. V.“ piše nek kmet: Kdaj dobimo najvišje cene za milo in kdaj dobimo vojno milo? Menda se le tedaj, ko bodo vsi spekulant, ki tržijo in izdelujejo milo, postali milijonarji. Čim slabše je milo, tem dražje ga moramo plačevati. Nobena redkost ni, ako dobimo namesto mila kamenje, ki vsebuje samo 5–8% maslobojne kislone. In to milo stane nič manj nego 10 K kilogram! Enako je z usnjem. O dogodkih pri zbiranju kovin niti ne maram govoriti. Koruzo se je n. pr. odvezalo kmetom po 26 K 100 kg. Koruzne odpadke, t. j. slabe otrobe, pa moramo sedaj plačati celo po 30 K! Za c. kr. vojna močna krmila pa se mora plačati še višje cene. V mirnih časih je bila razlika med ceno pšenice in pšenično moko samo 16 v, danes pa 60 v. Ali je res zmetje danes tako drago ali je čudna uravnava vojno-žitno-prometnega zavoda, ki ima vso kupčijo z žitom in moko v rokah, tega kri-va?!

Kdo draži? Primerno izjavo je izdal deželni kulturni svet nižjeavstrijski dne 26. januarja t. l.: Določitev najvišjih cen se ni obnesla, draženja prav nič ni ustavila. Povzročile so pa te cene, da je blago iz kupčije izginilo in se konsumenti grozno odirajo. To je tem lažje, ker so se določile najvišje cene le na kmetijske pridelke, dočim se železo, premog, petrolej in vsi obrtni izdelki še vedno prosto prodajajo. Karteli odirajo ljudstvo in državo samo ter kupčijo milijone. Po tem zgledu so hoteli trgovci tudi živila v roke dobiti. Seveda so se morali oprostiti najvišjih cen. To je pa lahko izpeljivo, ker za blago, ki se k nam pripelje z Ogrske ali inozemstva, ni najvišjih cen. Saj so za kmetijske pridelke na Ogrskem tako višje cene. Trgovci, ki so blago po najvišjih cenah doma kupili, izjavijo, da so ga od drugih dobili, pa jim nobeden nič ne more, če so v stanu to dokazati. Oves, ki je pri nas raste, se prodaja 1 stot za 200 K kot ogrski oves. Se hujše je s fižolom in lečo. In ravnotako se prodaja naš krompir in naše maslo kot ogrsko blago po veliko višjih cenah. To je čisto navadna sleparija. Naše cene bi morale biti ogrske vsaj enake.

Razdeljevanje sladkorja. Cesarska namestnija je nedavno naročila okrajnim glavarstvom, naj skrbijo, da tudi kmetijske občine dobijo dovolj sladkorja. Dosedaj so namreč mestni in drugi veletržci sami po svojem okusu razdeljevali sladkor in tako se je zgodilo, da večina kmetijskih občin, posebno v bolj oddaljenih krajih ni dobila nič ali pa skrajno malo sladkorja. Prehranjevalni urad mariborskega okrajnega glavarstva je dobival mnogo pritožb in je že v zadnjem četrtletju leta 1916 vzel razdeljevanje sladkorja veletržcem iz rok in ga je pravično razdeljeval med trgovce in občine celega okrajnega glavarstva. Ljudje so morali poprej hoditi dneve in dneve po mnogo ur daleč v Maribor, da so z veliko prošnjo dobili trohico sladkorja. Zapravili so mnogo dragocenega časa, raztrgali mnogo obuvale, potrošili mnogo denarja. Sedaj, ko deli okrajno glavarstvo sladkor, pa lahko dobi vsakdo v domači občini toliko sladkorja, kolikor mu ga gre po sladkornih kartah. Naše uredništvo je dobivalo dan za dnevom več pohvalnih izjav o pravičnem razdeljevanju sladkorja v mariborskem okrajnem glavarstvu. V sredo, dne 7. februarja, pa je advokat dr. Orosel v seji mariborskega občinskega sveta prečital ugovor mariborskih trgovcev proti sedanjemu načinu razdeljevanja sladkorja in petroleja. V tem protestu pravijo mariborski mestni trgovci, da so radi načina razdeljevanja omenjenega blaga hudo oškodovani in vidijo v tem tudi resno nevarnost, da se odjemalci, t. j. kmeti, prebivalstvo, preveč odvadajo, nakupovati blago pri mestnih trgovcih. Mariborski trgovci kličejo cesarskega namestnika grofa Claryja na pomoč. Mestni svet namerava poslati k namestniku posebno odposlanstvo, ki bi naj izposlovalo ukinitje sedanje razdelitve sladkorja. — Mariborski trgovci hočejo torej, da bi večina sladkorja ostala v mestu in da bi naši ljudje morali zopet večkrat na mesec in po več ur daleč hoditi prosjati sladkorja v Maribor in sicer samo radi tega, ker imajo sedaj mestni trgovci premajhen dobiček. Naše kmeti, ki se odločno zavarujejo proti nakanam mariborskih trgovcev in mestnega sveta in prosijo oblasti, da naj ostane pri sedanjem načinu razdeljevanja sladkorja. Tudi trgovci na deželi se bodo morali postaviti za svoje pravice!

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zlatcu ni bilo v pretekli dobi nobenega poprašenja po tujem hmelju. Cene za tuj hmelj so bile samo na papirju in so se gibale med 95–125 K za 50 kg.

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 14. februarja.

Vzhodno bojišče.

Armada generala-feldmaršala pl. Macken-sena: Nobenih posebnih dogodkov.

Armada generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa: Južno od Bekas (Valeputna-cesta) smo odbili več ruskih sunkov. Ob cesti Valeputna so naše čete z naskokom zavzele rusko postojanko, za katere je napravil sovražnik pozneje brezuspešne močne protisunke, da bi jo zopet nazaj pridobil. Vjetih je bilo 23 častnikov in 1200 mož ter vpljenih 12 strojnih pušk, 6 metačev min in 2 topova.

Italijansko in albansko bojišče: Nobenih posebnih dogodkov.

Iz nemškega poročila.

Na francoskem bojišču nadaljuje sovražnik na severnem bregu Ancre po srđiti artilerijski predpripravi svoje napade z močnimi infanterijskimi četami. Boj se je vso noč na celi fronti do Somme nadaljeval z izredno srđitostjo.

Na macedonskem bojišču so bili italijanski napadi na višine vzhodno od Paralovega v kolenu Črne brez uspeha.

Naši zavzeli državni kolodvor pri Gorici.

Dodatno k poročilu o bojih dne 9. februarja pred Gorico se še poroča, da so naše čete tega dne z naskokom zavzele goriški državni kolodvor, ki leži samo pol kilometra vzhodno od Gorice. Dne 10. februarja so ga naši sicer za nekoliko časa zopet izpraznili, a nato zopet zavzeli in ga kljub srđitim napadom obdržali v posesti. Naši so tako svojo črto pomaknili tik do mesta in že s puškinimi streli z lahkoto obvladujejo mesto. Borba za goriške vzhodne predmestne postojanke se nadaljuje z veliko resnostjo. Zavzeli smo tudi več strelskih jarkov med kraje-ma Tivoli in Sv. Marko. Naša artilerija je z zatvornim ognjem prizadela Lahom ogromne izgube.

Italijansko bojišče — najvažnejša fronta.

Ugledni italijanski general in zborni poveljnik Marazzi, ki je s svojim zborom zasedel svoj čas Gorico, je izjavil, da se naj avstrijske armade nikar ne podcenjuje. Marazzi pravi, da je italijansko bojišče za četverosporazum najvažnejša napadalna fronta. Krvavi napadi maršala Joffre Franciji niso prinesli odločitve. Na ruski fronti se ne more pričakovati uspeha. O Balkanu pa se že sedaj lahko reče, da je za četverosporazum izgubljen.

Na zahodu bo odločilna bitka.

Švicarski vojaški strokovnjaki so mnenja, da zbirajo Angleži na zahodnem delu francoske fronte proti Nemcem vedno nove rezerve in da imajo Angleži in Francozi tam zbranih že najmanj 3% milijona mož. Ta armada je baje pripravljena, da v spomladi z odločilnim sunkom predere nemško bojno črto in tako privede sedanjo vojsko do odločitve. V Parizu in Londonu so prepričani, da bo koncem letošnjega poletja prišlo do konca vojske.

V desetih dneh potopljenih 200.000 ton.

Pariški list „Figaro“ poroča, da so P-čolni od 1. do 10. februarja potopili že 58 četverosporazumovih trgovskih in 32 nevtralnih trgovskih ladij. Poročilo iz Berlina pravi, da je samo 1 P-čoln potopil v Atlantskem Oceanu v enem dnevu 10 ladij, ki so bile obložene z žitom, soljo in premogom. Skupno se je potopilo od 1. do 10. februarja ladij z 200.000 tonami.

Koliko ladij so že P-čolni potopili?

Angleški admiral Beresford je izjavil, da je bilo od pričetka vojske do sedaj po P-čolnih potopljenih 4 milijone ton angleških ladij. 3 mil. ton so z novimi ladjami že nadomestili Lord Lytton je pa rekel med drugim: „Anglija opravi na morju policijsko službo, dočim igra Nemčija vlogo morskega roparja.“

Gibanje za mir v Ameriki.

Iz Londona poročajo, da se v Ameriki vrši živahno gibanje za mir. K rojstnemu dnevu bivšega predsednika Združenih držav, Linkolna, se je v celi državi vršilo večje število shodov za mir.

Cene za les. Zveza velikih avstrijskih lesnih trgovin na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi (jelov, smrekov in borov les) 50–55 K, hlodi (bukov in hrastov les) 95–110 K, hrastove, bukovne, sploh debele deske iz trdega lesa do 240 K. Otesani ali oglati žagan les (smreka, jelka, bor) 60–90 K, bukov, hrastov les 230–250 K. Za štajersko deželo so določene sledeče lesne cene: Mehki hlodi neotesani 45–55 K, oglati ali otesani mehki hlodi 75–100 K, trde deske 130–190 K.

Nove cene za sladkor. Vlada je določila nove cene za nadrobno prodajo sladkorja. Do 1. aprila so cene za 1 v pri kg nižje kot po 1. aprilu. Mariborsko glavarstvo je določilo za občine v neposrednji mariborski okolici sledeče cene: Za sladkor v velikih grudah do 1. aprila 1 K 24 v, za 1 kg, po 1. aprilu 1 v več; za grude s 5 kg do 1. aprila 1 K 25 v, po 1. aprilu 1 v več; za male grudice do 1. aprila 1 K 26 v, po 1. aprilu 1 K 27 v; sladkor v kockah v zaboji do 1. aprila 1 K 30 v, po 1. aprilu 1 v več; kocke v zaboji do 1. aprila 1 K 28 v, po 1. aprilu 1 v več; sladkorna moka do 1. aprila 1 K 29 v, po 1. aprilu 1 v več; kristalni sladkor do 1. aprila 1 K 27 v, po 1. aprilu 1 v več. Za občine ob železnici in ki so od Maribora oddaljene samo nekaj kilometrov, so cene pri vseh vrstah za 1 v pri kilogramu višje; v zelo oddaljenih občinah pa smejo trgovci računati 3 v več kot v Mariboru in v okolici. Natančnejši seznam občin je razviden na lepakih, katere mora vsak trgovec imeti v svoji štacuni javno nabite.

5000 meterskih stotov olja iz sadnih pešk. V Nemčiji so leta 1916 zbrali 120.000 ton sadnih pešk, iz katerih so napravili do 5000 meterskih stotov ali 5000 hektolitrov izbornega jedilnega olja. Skoda, da gre v naših krajih vsako leto toliko sadnih pešk v izgubo!

Razne novice.

8 km dolg most. Mesto San Francisco in Oklahama v Severni Ameriki loči zaliv, ki je širok 8 km. Sedaj sta sklenila zastopa obeh mest, da zgradi-čez zaliv most, ki bo največji na celim svetu in bo stal 150 milijonov K. Most bodo začeli že kmalu graditi.

Kitajski Salomon. Neki kitajski mandarin je imel razsoditi o sledečem dogodku: Na bregu reke je stal slepec ter čakal, da ga kdo prenese preko vode. K reki je prišel trgovec, vračajoč se s sejma, kjer je prodal olje. Ponudil se je slepcu, da ga prenese čez vodo, ako mu slepec drži med tem torbo. Slepec je vzel torbo, v kateri je bil slišal žvenket denarja. Ko je trgovec na drugi strani reke posadil slepca z ramen na tla, mu ta ni hotel vrniti torbe, temveč se je začel na ves glas dreti. Prihiteli so ljudje ter zgrabili trgovca kot navideznega roparja. Pred mandarinom je slepec tudi trdil, da mu je obloženi hotel vzeti torbo s denarjem, dočim je trgovec kričal, da slepec laže, ker je torba njegova. Občinstvo je bilo seveda na strani reveža-slepca. Mandarin je velel prinesiti posodo čiste vode, v katero je vrzel denar s torbe ter ga nekaj časa s palico mešal. Potem je vo do pregledal ter izrekel sodbo: „Denar je trgovec, lažnjivemu slepcu pa jih naštejte 50 z batino!“ Ljudstvo se je čudilo, a mandarin ga je poučil: Le poglejte, kako plavajo po vodi mastni kolobarji. Denar je trgovec, ker si ga je zaslužil pri prodajanju mastnega olja!

Kruto drevo. Na otoku Kubi v Ameriki raste nenavadno drevo, ki ga domačini imenujejo Japung. Posebnost tega drevesa je, da raste v krošnji kakega drugega drevesa. Seme prinesejo ptiči ali veter. Ako pade seme med vlažno steblo, požene koreninice vanj in začne rasti. Kmalu prodro korenine kot niti skozi steblo prvojnega gostoljubnega drevesa. Korenine se razrastejo počasi do tal in začno potem same gnati mladike. Teh je toliko, da objemajo prvotno drevo kakor mreža; primejo se drevesa in pijejo iz njega hrano tako kruto, da sčasom prvotno drevo popolnoma zamore in kadar je izumrlo, raste mlajši nasilnik na istem mestu.

Tihotapstvo z bosanskim tobakom. Iz Zagreba poročajo: Kljub vsej strogosti oblasti na Hrvatskem še vedno cvete tihotapstvo z bosanskim tobakom. Zavitek srednje finega hercegovinskega tobaka 25 gramov, ki stane v Bosni 82 vin., tihotapeci prodajajo po Hrvatskem po 2 K 20 v. Zaprli so že celo vrsto tihotapecev.

Volkovi v strelskih jarkih. Na naši fronti na Rusko-Poljskem se je vsled letošnje izvanredno hude zime pojavilo toliko volkov, da izstradane zveri pridejo še celo v strelske jarke naših vojakov, kjer naši vojaki večkrat s strojnimi puškami streljajo nanje, le da jih v velikem številu uničijo.

79letni narednik na fronti. Z italijanske fronte so te dni spravili v vojaško bolnišnico v Arad na Ogrsko 79letnega narednika Jurija Musa, ki se je leta 1916 prostovoljno javil na fronto proti Italiji. Musa se je udeležil kot narednik 50. ogrskega pešpolka vojske proti Lahom že v bitki pri Solferinu pred več kakor 50 leti. Tudi njegova dva sina se borita na soški fronti.

Vesela natakarija in jezni gost. V Monakovem je neki gost daroval natakariji srečko, namesto napitnine. Čez nekaj dni je natakarija zadela na isto